

Redegjørelse etter åpenhetsloven, 2022

Innledning

Coop Sørvest SA skal drive sin virksomhet på en ansvarlig og bærekraftig måte. Våre verdier danner et fundament for dette, og vi har forankret det mer konkret i selskapets strategi. Vi har etablert et sett med prinsipper for bærekraftig forretningspraksis som skal være styrende, og som skal sette føringer for prioriteringer og arbeidsmåter i selskapet.

I 2022 trådte Lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven) i kraft i Norge. Denne redegjørelsen er utarbeidet med utgangspunkt i loven og kravene den stiller, og her beskriver vi kort selskapets virksomhet og mer spesifikt hvordan selskapet jobber på dette området – med å sikre ivaretagelse av menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i virksomheten og leverandørkjeden.

Om selskapet og virksomheten

Coop Sørvest SA er et medlems eid samvirkeforetak, ett av 59 (pr. 2022) lokale eller regionale samvirkelag som sammen med fellesorganisasjonen Coop Norge SA utgjør Coop i Norge. Samvirkelagene, herunder Coop Sørvest, driver sisteleddet – butikkene – i Coops virksomhet i Norge. Samvirkelagene eier også fellesorganisasjonen Coop Norge SA, hvor det er samlet en rekke sentrale oppgaver som gjøres på vegne av hele Coop.

Coop Sørvests kjernevirksomhet er salg av dagligvarer og byggevarer til privatkunder, gjennom Coops kjedebutikker. Ut over dette forvalter vi en betydelig eiendomsmasse som huser butikkene våre pluss en del eksterne leietakere.

Coop Sørvest har (2022) 101 butikker, fordelt som vist på Coops forskjellige kjedekonsept (tabell til høyre).

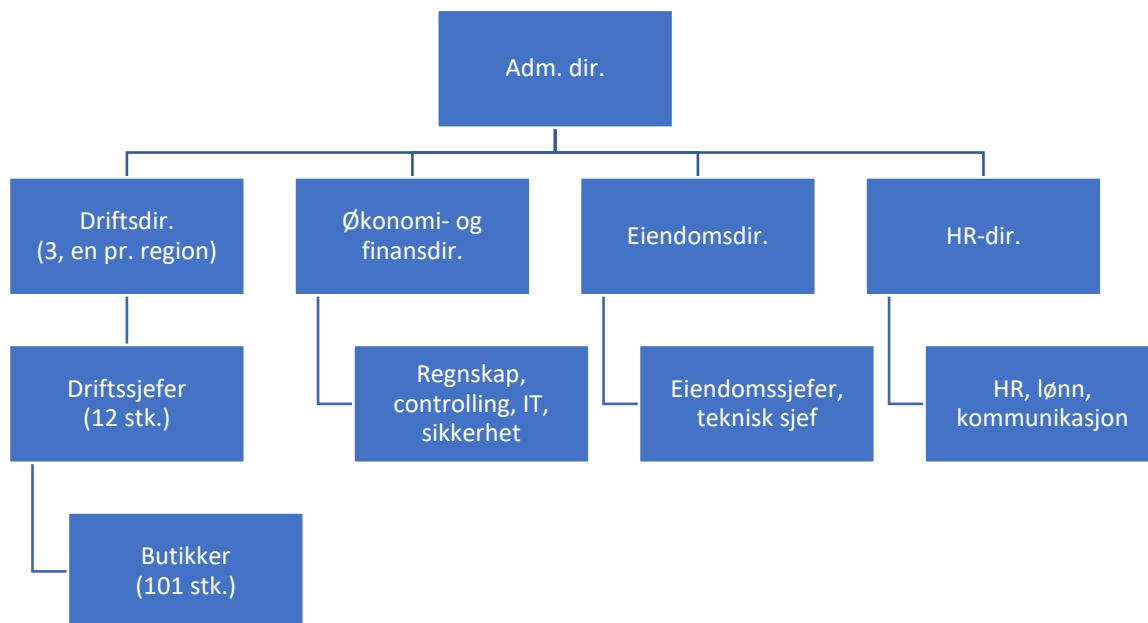
Coop Sørvest er morselskap i et konsern som i tillegg består av 16 heleide datterselskap (2022). Datterselskapene er rene eiendomselskap, som typisk eier en eiendom hvor Coop Sørvest har en av sine butikker. Coop Sørvest er største og i flere tilfeller eneste leietaker i disse eiendommene. Noen av selskapene er i tidlig fase, som gjerne inneholder kun et utviklingsprosjekt, og i den fasen kun benytter seg av tjenester fra ulike rådgivningsselskaper og offentlige etater. Datterselskapene har ingen ansatte, alle medarbeidere er ansatt i morselskapet, men noen av dem gjør oppgaver for/med datterselskapene. Datterselskapenes innkjøp er i all hovedsak fra samme leverandører som morselskapet Coop Sørvest benytter, og de behandles i denne forbindelse samlet.

Videre er Coop Sørvest medeier i noen tilknyttede selskap, som også i de fleste tilfeller er eiendoms-/ utviklingselskap, uten ansatte. Disse har Coop Sørvest ikke nødvendigvis bestemmende innflytelse over, men kan via deltakelse (som deleiere og styremedlemmer) bidra til å sikre at forholdene som reguleres av åpenhetsloven får tilstrekkelig oppmerksomhet også i disse selskapene. Dette har ikke vært prioritert så langt, men vil bli tatt inn i det videre arbeidet.

Kjede	Antall butikker
Extra	51
Obs	5
Coop Mega	4
Coop Prix	29
Coop Marked	4
Obs BYGG	5
Byggmix	3
	101

Organisering av arbeidet med åpenhetsloven

Coop Sørvest har startet et arbeid med tilpasning til reguleringene i åpenhetsloven. Dette arbeidet knyttet til åpenhetsloven et samarbeid mellom flere funksjoner i selskapet, spesielt mellom butikkdrift og ulike fag-/støttefunksjoner som økonomi, regnskap og HR (se illustrativt, overordnet organisasjonskart under). I denne fasen, dvs. den første tiden etter ikrafttredelse av åpenhetsloven, er ansvaret for at adekvate rutiner og arbeidsmåter kommer på plass lagt hos økonomifunksjonen – mens arbeidet naturlig nok er et samarbeid med de andre funksjonene. Permanent organisering, ansvar og arbeidsfordeling er ikke endelig fastsatt. Her ønsker vi å gjøre flere erfaringer, over litt tid, for å finne den mest hensiktsmessige organiseringen og arbeidsdelingen.

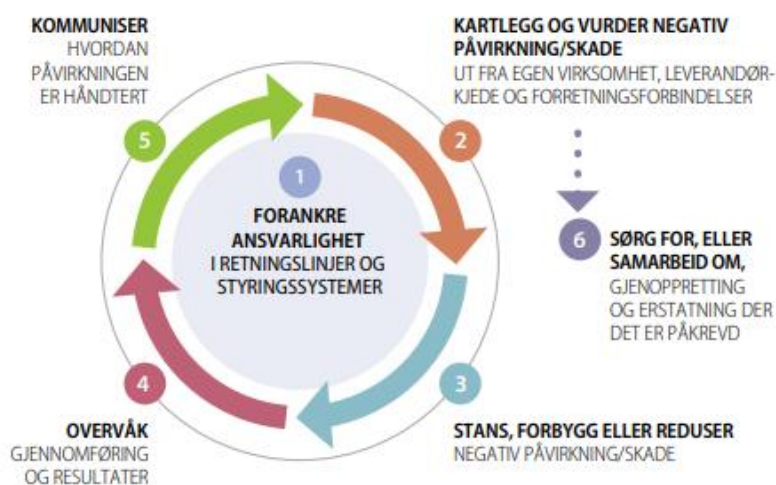

Retningslinjer og rutiner

Aktsomhetsvurdering

I arbeidet med å komme i gang med aktsomhetsvurderinger har vi tatt utgangspunkt i OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv, som langt på vei har blitt en standard for å operasjonalisere aktsomhetsvurderinger.

I forlengelsen av dette har vi lent oss på en praktisk trinn-for-trinn-beskrivelse av arbeidet, utarbeidet av

Aktsomhetsvurdering med støttetiltak

revisjons-/ konsultentselskapet PwC, som tar dette enda nærmere de praktiske konkrete oppgavene. Den består av følgende fem trinn:

- 1) Forankring i styrende dokumenter
- 2) Analyse av egen virksomhet og forretningsforbindelser (overordnet)
- 3) Risikoklassifisering av leverandører/forretningsforbindelser
- 4) Gjennomføre risikobaserte undersøkelser og kontroller
- 5) Systematisere og rapportere

Forankring i styrende dokumenter

Coop Sørvests rolle som ansvarlig samfunnsaktør er forankret i selskapets strategi (nåværende versjon gjelder fram til og med 2025): «*Vi er en viktig samfunnsaktør og bidrar til bærekraft der vi er*». Dette gir oss tydelige føringer for hva vi skal legge vekt på, og innføringen av åpenhetsloven hjelper oss ytterligere i den retningen. Arbeidet som følger av åpenhetsloven passer godt inn i selskapets ambisjon om å ta det ansvaret på alvor.

Styret i Coop Sørvest har vedtatt et sett med «Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis». Dette overordnede, styrende dokumentet fastsetter noen viktige forhold, herunder at:

- Selskapet og dets ledelse erkjenner at virksomheten (med forutliggende leverandørkjede) kan ha negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og bekrefter samtidig at selskapet skal arbeide for en bærekraftig forretningspraksis som ivaretar disse forholdene best mulig.
- Vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å avdekke risiko for negativ påvirkning på ovennevnte områder.
- Vi skal forbedre vår egen innkjøpspraksis og, gjennom dialog og samarbeid med våre leverandører, best mulig å sikre en ansvarlig innkjøpspraksis.
- Selskapet støtter retten til fri fagorganisering og demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon.
- Selskapet, og alle våre ansatte, ikke skal tilby eller motta ulovlige eller urettmessige penge-gaver/godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige fordeler.
- Det presiseres at selskapet ikke skal inngå avtaler med selskaper eller personer som er sanksjonerte i henhold til relevant regelverk¹.
- Selskapet skal stille krav til leverandører og samarbeidspartnere om at de samarbeider for å gjennomføre våre prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, og mer spesifikt overholde våre etiske retningslinjer for leverandører.

Prinsippdokumentet gir tydelige føringer for vårt arbeid på dette området, og setter konkrete ambisjoner som innebærer at vi må forbedre eksisterende rutiner og arbeidsmåter, og etablere tydeligere policy og rutiner på områder som adresseres tydeligere med innføringen av åpenhetsloven. Dokumentet følger som vedlegg, bakerst i dokumentet.

Videre har vi tiltrådt Coops «Etiske retningslinjer for leverandører», og vi har påbegynt arbeidet med å ta retningslinjene inn i våre avtaler med leverandører.

I tillegg dekker Coop Sørvests generelle etiske retningslinjer noen områder som er relevante i dette arbeidet.

¹ Sanksjonert i henhold til regelverk utstedt av FN, EU, Storbritannia, USA eller norske myndigheter.

Leverandørkartlegging

Som del av dette arbeidet har vi gjort en grundigere leverandørkartlegging, med tydeligere kategorisering, avklaring av avtaleforhold, nasjonalitet, eventuell produksjon i andre land, ansvar, hvorvidt leverandøren selv omfattes av åpenhetsloven, osv. – altså grunnsteiner i en aktsomhetsvurdering. I dette arbeidet har vi parallelt vurdert hvordan vi framover kan gjøre dette mest mulig effektivt, hva vi bør ha av systemstøtte for å lette arbeidet og muliggjøre effektiv rapportering, osv.

Resultater fra risiko- og aktsomhetsvurdering

Lav risiko i egen virksomhet

I vår egen virksomhet vurderer vi risikoen for brudd på menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter som svært lav. Vi er regulert av – og etterlever – norsk lov- og regelverk. Vi har et godt fungerende samarbeid med tillitsvalgte for de ansatte, samt verneombud, gjennom faste møter og løpende dialog. I selskapets styre er tre av åtte medlemmer valgt av og blant de ansatte (i tillegg til at første varamedlem for ansattvalgte deltar på styremøtene). Vi har tariffavtaler på alle våre avdelinger. Vi gjennomfører jevnlig opplæring av ledere, samt betydelig informasjonsarbeid, for å sikre at relevant regelverk og praksis på området er best mulig kjent og forstått av både ledere og medarbeidere. Vi er en stor virksomhet med mer enn 2 200 ansatte, og dette gjøres også for å forebygge at noen, av manglende kunnskap eller andre årsaker, skal innrette seg med ordninger som ikke er i tråd med f.eks. regler og rammer for arbeidstid.

Coop Sørvest har etablerte varslingsrutiner til bruk ved varsling av kritikkverdige forhold, enten det dreier seg om forhold ved arbeidsmiljøet, mobbing eller trakassering, forhold som kan være i strid med lov- og regelverk, selskapets etiske retningslinjer, eller andre kritikkverdige forhold. Varsling kan gjøres i flere kanaler, herunder til nærmeste leder eller dennes leder igjen, til administrerende direktør eller styreleder, tillitsvalgte eller verneombud. I 2022 hadde vi fem varslingssaker, som alle er behandlet i tråd med varslingsrutiner og relevant lovverk.

Leverandørforhold

Selskapets viktigste leverandør og grossist er Coop Norge SA, som gjør innkjøp på vegne av hele Coop i Norge og videreselger varene til samvirkelagene. Av Coop Sørvest sitt totale innkjøp av varer for videresalg, utgjør leveranser fra Coop Norge drøyt 98% (2022). Om vi inkluderer alt av innkjøp, altså inkluderer varer for eget bruk samt tjenester på ulike områder, utgjør kjøp fra Coop Norge ca. 90% av samlet innkjøpsvolum. Det resterende er da fordelt på et antall førstehåndsleverandører (hvor vi kjøper direkte, uten å gå via hovedgrossist Coop Norge), hvorav ca. 100 representerer et årlig innkjøpsvolum på over 1 mill. kroner hver.

Coop Norge ivaretar aktsomhetsvurderinger knyttet til vareområdene og leverandørene som inngår i nevnte 98% av varer for videresalg (eller 90% av totale innkjøp). Vi får tilgang til denne informasjonen.

Tilnærmet alle våre førstehåndsleverandører er norske, og dermed omfattet av et sterkt norsk lov- og regelverk. Landrisikoen² i Norge regnes generelt som lav. Dette begrenser generelt risikoen for brudd på rettighetene som adresseres spesielt i åpenhetsloven (men fjerner naturligvis ikke risikoen helt). Vårt innkjøp fra førstehåndsleverandører domineres av tjenestekjøp, fra ulike områder som finans (bank, forsikring, pensjon, etc.), husleie, rådgivningstjenester innen ulike fag, IT-

² Countries' Risk Classification, amfori BSCI (2022)

tjenester, kontroll og sikkerhet, mm. – samt matvarer (primært kjøtt- og bakervarer) fra mindre, lokale produsenter.

Så langt har vi ikke avdekket faktiske forhold blant disse leverandørene som innebærer negative konsekvenser, dvs. fare for eller faktiske brudd på menneskerettigheter eller anstendige arbeidsforhold.

Vi har likevel identifisert tre bransjer eller vare-/tjenesteområder som har en høyere risiko, og dermed prioriteres høyest i vårt videre arbeid med aktsomhetsvurderinger.

- Bygg/anlegg/entreprenørtjenester
- Transport
- Landbruksprodukter, spesifikt frukt og grønnsaker

Vi er selv byggherre på en del byggeprosjekter. Vi bruker i all vesentlighet lokale, kjente leverandører/entreprenører som vi har god dialog med. I skrivende stund har vi begrenset med pågående byggeaktivitet, men det varierer over tid. Forhold knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold vil få større oppmerksomhet ved nye prosjekter, fra og med anbudsfasen. Gjennom dialogen med entreprenørene har vi fått avklaringer rundt hvordan de jobber med disse tingene. De benytter seg i stor grad av etablerte tjenester som kartlegger og avdekker risiko (som Achilles Startbank), hvor de får identifisert bransjer eller vareområder med høy risiko, og de får en klassifisering av underleverandører som igjen gir et bedre grunnlag for vurdering og videre oppfølging. Så langt har vi ikke avdekket konkrete forhold som krever tiltak og spesiell oppfølging, men vi opplever og at entreprenørbransjen jobber med å tilpasse seg det nye regelverket på samme måte som vår virksomhet og bransje gjør.

Det aller meste av transporten av varer til butikkene våre er styrt og levert av hovedgrossist Coop Norge, og transporten utføres i stor grad av Coop Norges eget transportselskap og egne ansatte. For øvrig ivaretar Coop Norge aktsomhetsvurdering knyttet til disse tjenestene, og sikrer på vegne av hele Coops verdikjede at risiko avdekkes og eventuelle brudd eller negative konsekvenser håndteres. Vi får tilgang til denne informasjonen.

Vi kjøper selv et begrenset volum av transporttjenester, bl.a. knyttet til transport av varer fra lokale leverandører. Transportørene er lokale selskap. Det er så langt ikke avdekket konkrete negative konsekvenser knyttet til noen av disse, men det vil bli gjort ytterligere informasjonshenting.

Vi kjøper inn noe frukt og grønnsaker fra mindre, lokale leverandører. Denne bransjen benytter seg bl.a. av midlertidig arbeidskraft fra andre land, og det har vært avdekket tilfeller av manglende etterlevelse av norsk regelverk på området, og det har vært tilfeller hvor kravet om anstendige arbeidsforhold ikke har vært oppfylt. Vi har ikke avdekket slike forhold hos leverandørene vi benytter, men det er et faktum at bransjen har en forhøyet risiko. Vi erkjenner at våre avtaler, og vår praksis for vurdering og valg av leverandør, samt oppstart av leveranser, ikke er tilstrekkelig egnet for å forebygge eller avdekke mangler eller brudd.

Utilstrekkelig avtaledekning

Vi ser ellers at for en del leverandører – ut over bransjene/områdene nevnt over – har vi ikke etablert formelle avtaler, eller vi har avtaler som ikke er gode nok.

Tiltak og videre arbeid

Basert på det som er nevnt over er det så langt ikke identifisert konkrete hendelser, eller såpass stor risiko knyttet til enkeltleverandører, at det krever konkrete tiltak overfor enkeltleverandører.

Men det er identifisert tre bransjer/vareområder med forhøyet risiko, og vi ser at vi generelt ikke har tilstrekkelig avtaleregulering av innkjøpene fra en del førstehåndsleverandører (uavhengig av bransje). Vi har iverksatt eller vil iverksette tiltak for å bøte på dette, blant andre:

- Forankret overordnede prinsipper gjennom styrevedtak.
- Laget nye rutiner for leverandørkartlegging og aktsomhetsvurdering.
- Koblet oss på felles/sentral rutine for behandling av informasjonskrav til Coop.
- Etablering av avtaler med leverandører hvor dette ikke er etablert, inkludert å ta inn *etiske retningslinjer for leverandører* sammen med avtalene og sikre omforent forståelse av disse. I tillegg er det nødvendig å oppdatere avtaler som vi vurderer som utilstrekkelige. Det vil også være behov for å oppdatere avtalemaler for framtidige leverandørforhold.
- Ytterligere informasjonsinnhenting om og fra prioriterte leverandører, herunder utsendelse av spørreskjemaer og nødvendig oppfølging i etterkant.
- Forbedring av rutiner for vurdering, valg og onboarding av leverandører
- Etablering av intern, regelmessig rapportering på de aktuelle områdene.
- Innarbeiding av rutine som etableres eller endres som følge av kravene i åpenhetsloven i eksisterende årshjul/arbeidsplan. Noen oppgaver på dette området vil være behovsstyrt eller ad hoc, men en betydelig del av oppgavene kan med fordel følge en fast kalender, som oppdatert risikovurdering, oppdatering av informasjon fra/om leverandører, regelmessig intern rapportering på området, osv.
- Få på plass systemstøtte for å ivareta all informasjon som innhentes i forbindelse med aktsomhetsvurderinger, håndtering av hendelser, besvarelse av informasjonskrav.
- Permanent plassering av ansvar og oppgaver knyttet til arbeidet som følger av åpenhetsloven (nå er det organisert midlertidig, jf. tidligere beskrivelse).

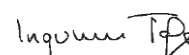
Når/hvis det avdekkes konkrete brudd på menneske- eller arbeidstakerrettigheter vil de bli håndtert i tråd med kravene i åpenhetsloven og de praktiske veiledningene på området.

Sandnes, juni 2023

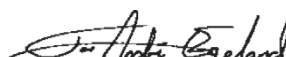

Runar Leite
Styrets leder

Merete Fogh Lund
Styrets nestleder

Olav Sande
Styremedlem

Ingunn Toft
Styremedlem

André Sæbø
Styremedlem

Tor Andre Egealand
Styremedlem

Nils S. Sandmo
Styremedlem

Kari Stensland
Styremedlem

Tore Klovning
Adm. dir.

Coop Sørvest SAs prinsipper for bærekraftig forretningspraksis

Innledning

Coop Sørvest SA arbeider for en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid med våre ansatte, leverandører og samarbeidspartnere, og spesielt Coops fellesorganisasjon Coop Norge SA.

Vi anser bærekraftig forretningspraksis som en forutsetning for bærekraftig utvikling, hvilket innebærer at dagens generasjoner får dekket sine behov uten å ødelegge framtidige generasjoners mulighet til å få dekket sine behov. FNs bærekraftsmål er verdens felles handlingsplan for bærekraftig utvikling, og vi arbeider aktivt med oppnåelsen av disse bærekraftsmålene.

Vi erkjenner at vår forretningspraksis kan ha negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Samtidig ser vi et potensial til å bidra til positiv utvikling i leverandørkjeden. Med bakgrunn i dette har vi utarbeidet følgende prinsipper og krav til vår egen virksomhet:

Aktsomhetsvurderinger

Vi skal gjennomføre aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis. Aktsomhetsvurderinger vil si å foreta egne risikokartlegginger av negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse, forebygge eller begrense slik negativ påvirkning. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppbygging. Vi vil allikevel etterstrebe å bruke vår innflytelse for å få bedriften som forårsaker skaden til å forebygge eller redusere skaden.

Ansvarlig innkjøpspraksis

Coop Sørvest anser ansvarlig innkjøpspraksis som et av våre viktigste virkemidler i arbeidet for bærekraftig forretningspraksis. Vi skal tilpasse egen innkjøpspraksis slik at vi styrker, og ikke undergraver, leverandørers mulighet til å levere på kravene vi stiller for å sikre gode forhold for mennesker, samfunn og miljø. Vi skal tilstrebe langvarige leverandørforhold med leverandører som viser særlig vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling i leverandørkjeden.

Fri fagorganisering og arbeiderepresentasjon

Coop Sørvest støtter opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeiderrepresentasjon. Vi skal involvere tillitsvalgte for de ansatte og andre relevante interessenter i vårt arbeid med bærekraftig forretningspraksis.

Leverandørutvikling og partnerskap

I dialog med leverandører vil vi ved behov vurdere å bidra med relevant kompetanseheving eller ressurser som setter våre leverandører i stand til å etterleve Coops krav til forhold i leverandørkjeden. På denne måten legger vi grunnlaget for godt samarbeid med leverandører som viser vilje og evne til å jobbe med positiv utvikling for mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Antikorrupsjon

Coop Sørvest, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler.

Handelsboikott og sanksjoner

Coop Sørvest, inkludert leverandører og samarbeidspartnere, skal unngå å kontrahere med selskaper eller personer som er sanksjonerte, eller som samarbeider med selskaper eller personer som er sanksjonerte, i henhold til regelverk utstedt av FN, EU, Storbritannia, USA og/eller norske myndigheter.

Krav til forhold i leverandørkjeden

Coop Sørvest forventer at leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av våre prinsipper for bærekraftig forretningspraksis. Disse dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. Våre leverandører skal blant annet:

- Overholde våre etiske retningslinjer for leverandører
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, herunder foreta egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden, er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra oss, kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

Ved brudd på Coop Sørvest sine retningslinjer, kan vi kreve at leverandøren etablerer en plan for å lukke avvik, inkludert tidspunkt for implementering av plan og gjennomføring av forbedringspunkter. Dersom leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve retningslinjer for leverandører, kan heving av kontrakt forekomme.

Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct)

Coop Sørvest stiller forventninger til sine leverandører knyttet til bærekraftig forretningspraksis. Disse prinsippene er basert på FN- og ILO-konvensjoner og angir minimums- og ikke maksimumsstandarder. Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

Disse forventningene utdypes nærmere i våre etiske retningslinjer for leverandører.